

Iedzīvotāju prasmes kiberdrošības jomā un to uzlabošana Eiropas Savienībā

Eiropas Savienības dalībvalstis nepārprotami vēlas uzlabot, ļaut apgūt un trenēt iedzīvotāju prasmes kiberdrošības jomā. Kiberdrošības prasmes tiek uzskatītas ne tikai par ikdienā vajadzīgām prasmēm un veidu, kā sagatavoties apdraudējumam, bet arī par veicinošiem faktoriem indivīdiem, organizācijām un sabiedrībai digitalizētajā Eiropā. Iedzīvotāju prasmes kiberdrošības jomā ir Eiropas Savienībai nozīmīgs faktors globālajā tehnoloģiju sacensībā. Ir vērts uzlabot kompetenci kiberdrošības jomā gan individuālā, gan plašākas sabiedrības līmenī. Iniciatīvas "Digitālais iedzīvotājs" ietvaros tiks izveidots iedzīvotāju kiberdrošības prasmju apguves modelis un mācību portāls visiem Eiropas iedzīvotājiem. Portālā būs iedzīvotājiem un dažādām auditorijām paredzēts saturs. Mēs veidojam Eiropas mēroga sadarbību kiberdrošības jomā!

Iniciatīva "Digitālais iedzīvotājs"

- Ilgums: 2022.–2024. g.
- Finansējums: Pieci miljoni euro no ES līdzekļu atgūšanas instrumenta trīs gadu laikposmam
- Komisārs: Somijas Transporta un sakaru ministrija
- Izpildītājs: Aalto Universitāte
- Projekta direktors: profesors Jarno Limnells (Jarno Limnell), Aalto Universitāte

Sazinies ar mums

Jarno Limnell
jarno.limnell@aalto.fi

Marianne Lindroth
marianne.lindroth@aalto.fi

Iniciatīvas īstenošanas posmi:

Iniciatīva mums, eiropiešiem

Iedzīvotāju kiberdrošības prasmju iniciatīva **“Digitālais iedzīvotājs”** ir atbilde uz praktisko nepieciešamību radīt drošības kultūru uz cilvēku orientētā digitālajā vidē. Iniciatīvas mērķis ir izstrādāt vienotu, kopīgu iedzīvotāju kiberdrošības prasmju apguves modeli visā Eiropas Savienībā visiem eiropiešiem.

Kopumā iniciatīvas “Digitālais iedzīvotājs” ietvaros tiks radīts Eiropas kiberdrošības mācību modelis, kas savukārt stiprinās Eiropas kiberdrošību un veidos kopīgu praksi. Pamatojoties uz šo modeli, tiks izveidots digitālais mācību portāls. Šajā portālā tiks izmantotas dažādas e-mācību metodes.

Portāla neatņemama sastāvdaļa ir kiberdrošības spēle, kas izklaidējošā veidā sniedz informāciju un izpratni.

Iniciatīvas pirmajā posmā tika pētītas pašreizējās mācību metodes, uzskati un materiāli par izglītību un apmācību iedzīvotāju kiberdrošības prasmju jomā visās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Tika ņemtas vērā dalībvalstu nacionālās īpatnības un prasības. Tika pārskatīta arī oficiālā ES politika. Turklāt pētījumā tika veikta arī spēļu analīze, kiberdrošības rādītāju novērtējums un literatūras apskats. Izmantotie dati tika iegūti no dažādiem avotiem. Ar šī kvalitatīvā pētījuma rezultātiem var iepazīties plašā pētījuma [ziņojumā šeit](#)

Novērojumi pētījuma ziņojumā

Figures for the First Phase of the Project

Kiberdrošības kultūra ES dalībvalstīs pašlaik tikai tiek veidota. Kultūras veidošana un stiprināšana prasa laiku, tāpēc ir svarīgi strādāt apņēmīgi. Tāpēc mums steidzami ir nepieciešami tādi pasākumi kā iniciatīva "Digitālais iedzīvotājs". Ar laiku mēs kopīgu izpratni un plašas kompetences varam pārvērst par kopīgu kultūru, kam ir liela nozīme visas sabiedrības un tās iedzīvotāju nākotnei.

mērķi izlūkdati
Eiropa izglītība zinātība sadarbības prasmes izpratne
attieksme komunikācijas prasmes
kiberdrošība mācību portāls datpratība
iedzīvotāju prasmes
DigComp kiberspēle
mācību portāls sadarbības prasmes
mērķi datpratība izlūkdati izpratne

Kiberdrošība attiecas uz ikvienu

Izglītības un apmācības stratēģiskā politika kiberdrošības jomā daudzās valstīs ir salīdzinoši jauna. Kiberdrošība vairs netiek uzskatīta tikai par profesionāļu atbildību. Nu jau tā ir visu sociālo aktivitāšu neatņemama sastāvdaļa. Kibertelpa ir kļuvusi daudzveidīgāka un daudzfunkcionālāka, un to tagad labāk izprot arī Eiropas Savienībā. Pašreizējā situācija vairāk nekā jebkad agrāk uzsvēr nepārtrauktas mācīšanās un nepieciešamo prasmju un zināšanu plašuma nozīmi. Iedzīvotāju prasmes kiberdrošības jomā ir jāuztver kā dinamiskas prasmes, kas mainās atkarībā no konteksta un vides, un papildus modrībai nevar par daudz uzsvērt nepieciešamību mācīties visu mūžu.

Pamatprasmēm kiberdrošības jomā jābūt ikvienam. Apņēmīgi jāattīsta drošības kultūras, kuras pamatā ir cilvēku kompetence un civilizācija. Visām vecuma grupām ir atšķirīgi kompetences līmeņi, sākot no iesācējiem digitālā jomā līdz digitālajiem guru. Jautājums ir, kā ņemt vērā dažādas mērķgrupas. Pamatzināšanas un vispārējais zināšanu līmenis kiberdrošības jomā Eiropas Savienības dalībvalstīs ir ļoti atšķirīgs. Par to liecina lielās atšķirības starp rādītājiem, ar kuriem mēra kiberdrošības līmeni, un viedokļiem par to, kā uzlabot kompetenci un kultūru kiberdrošības jomā.

Eiropas Savienības dalībvalstīs izglītības un mācību materiālu piedāvājums kibernetikas jomā atšķiras gan kvalitātes, gan satura ziņā, un atbildība par izglītības un mācību organizēšanu ir sadalīta dažādi. Tas tieši ietekmē to, cik plaši un kādā veidā izglītība un apmācība ir pieejama un cik liela ir iedzīvotāju vēlme tajā iesaistīties. Būtu jāpalie-

na augstas kvalitātes izglītība un apmācība kibernetikas jomā un ar to saistītā sadarbība, kā arī jāsamazina pārklšanās. Viens no iniciatīvas "Digitālais iedzīvotājs" mērķiem ir veicināt izglītības un apmācības saskaņošanu un racionalizāciju.

Par ko liecina iedzīvotāju prasmes kibernetikas jomā?

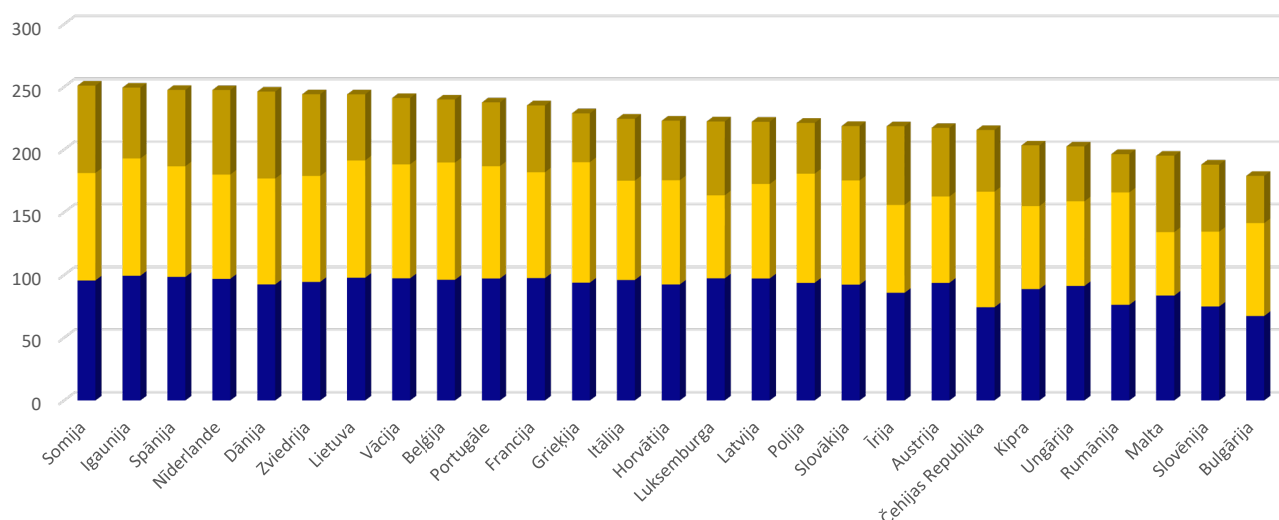
Digitālais iedzīvotājs ir persona, kas pastāvīgi vai uz laiku dzīvo kādā ES dalībvalstī un izmanto digitālos pakalpojumus vai gūst labumu no šo pakalpojumu sniegšanas. Iedzīvotāju prasmju kopumu kibernetikas jomā veido zināšanas, prasmes un spējas, kas nepieciešamas kibernetikā. To veido komponentes, kas palīdz cilvēkiem attīstīt un uzturēt savas zināšanas un prasmes tādā veidā, lai viņi iegūtu nepieciešamās spējas un motivāciju saprātīgi rīkoties dažādās dzīves situācijās. Iedzīvotāju prasmes kibernetikas jomā nozīmē uzņemties personisko un sociālo atbildību un izprast šīs atbildības nozīmi kibernetikā.

Eiropas Savienībā mums ir vajadzīga vienota iedzīvotāju prasmju kibernetikas jomā definīcija un veidi, kā novērtēt

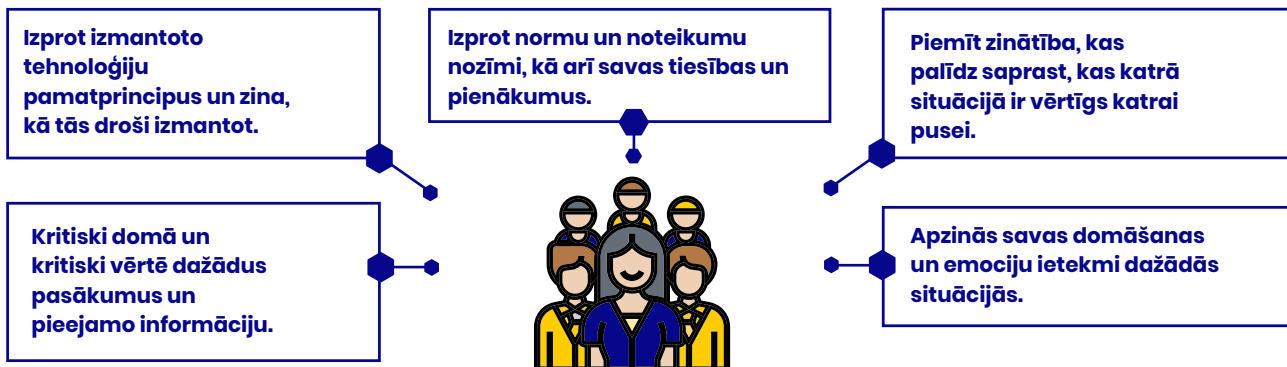
prasmju līmeni. Iedzīvotāju prasmes kibernetikas jomā dažādās ES dalībvalstīs tiek saprastas atšķirīgi, un tikai dažas dalībvalstis tās ir definējušas. Definīcijas var būt gandrīz identiskas, taču nacionālo un kultūras atšķirību dēļ tās tiek interpretētas dažādi. Lielākajā daļā dalībvalstu ievērojama ietekme ir Eiropas Digitālās kompetences ietvaru pilsoņiem (DigComp). Tāpēc iniciatīvas "Digitālais iedzīvotājs" pētnieku grupa apzināja konkrētas iedzīvotāju prasmes kibernetikas jomā, kas palīdzēs pieņemt DigComp ietvaru ES. Kibernetikas prasmes var atrast visās DigComp kompetenču jomās, kas ir informācijpratība un datpratība, komunikācija un sadarbība, digitālā satura veidošana, drošība un problēmu risināšana.

Indeksu kopsavilkums

■ GCI ■ NCSI (24.10.2022) ■ DESI

DESI (digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss), GCI (globālās konkurētspējas indekss) un NCSI (nacionālās kibernetikas indekss) ir indeksi, kas mēra dažādas kibernetikas dimensijas, un katrs no tiem var sasniegt 100 punktu atzīmi. Tabulā katras valsts indeksi ir summēti un kolonnās norādīti dažādās krāsās. Tādējādi augstākais iespējamais rezultāts ir 300 punkti, bet visas valstis tas ir zemākas par 250 punktiem. Valstis tabulā ir norādītas saņemto punktu secībā. Kopsavilkumā sniegts pārskats par pašreizējo situāciju Eiropas Savienībā un kibernetikas rādītāju atšķirībām.

Iedzīvotāju prasmes kiberdrošības jomā

Informācijpratība un datpratība

Komunikācijas un sadarbības prasmes

Problēmu risināšanas prasmes

Kompetence drošības jomā

Digitalā satura veidošana

Kopīgi ceļā uz drošāku un aizsargātāku Eiropu

Ja iedzīvotājiem ir pozitīva attieksme un drošības sajūta, kas balstīta uz zināšanām, viņi labprātāk izmanto digitālos pakalpojumus. Tādējādi Eiropas Savienība kļūs ilgtspējīgāka, konkurētspējīgāka un neatkarīgāka. Iedzīvotāju mācīšanās iespējas rada izpratni par vidi, dalībniekiem un procesiem, kas ietekmē ikviena cilvēka digitālo dzīvi. Mūsu personīgo prasmju uzlabošana ļauj mūsu personiskajām un kolektīvajām spējām radīt pārliecības sajūtu. Iniciatīvas otrajā posmā, pamatojoties uz izpētes ziņojumu un jo īpaši uz iedzīvotāju prasmju kiberdrošības jomā ietvaru, tiek izstrādāta iedzīvotāju prasmju kiberdrošības jomā apmācību koncepcija. Trešajā posmā tiek izstrādāts mācību portāls, kas

atbilst apmācību koncepcijai. Mācību portālā būs saturs visiem iedzīvotājiem, un šajā saturā, piemēram, iedzīvotāju prasmju kiberdrošības jomā mācību spēlē, tiks ņemtas vērā dažādas mērķgrupas.

Iedzīvotāju spējas rīkoties droši un aizsargāti digitālajā pasaulē mācību portālā tiek uzlabotas, iekļaujot izglītojošus un komunikatīvus elementus. Iedzīvotāji tiks aicināti piedalīties izglītības satura plānošanā. Izglītības un apmācības pieejamība un sasniedzamība ir svarīga, Eiropas Savienībā veidojot kopīgu kiberdrošības kultūru, kas balstīta uz kompetences uzlabošanu.

Nāc un pievienojies mums!

Kāda apmācība un izglītība kiberdrošības jomā ir nepieciešama ES? Iniciatīvas "Digitālais iedzīvotājs" otrajā un trešajā posmā tiks izveidots Eiropas mēroga sadarbības tīkls, kurā aicinās piedalīties visus, kas ir ieinteresēti uzlabot iedzīvotāju prasmju kiberdrošības jomā. Tā kā apdraudējums ir kopīgs mums visiem, kopā mēs varam reaģēt efektīvāk un iedarbīgāk. Iniciatīva "Digitālais iedzīvotājs" aicina ikvienu pievienoties mums, lai kopā veidotu drošāku Eiropu!

 cyber-citizen.eu

 contact@cyber-citizen.eu